

A është shfuqizuar në kohën e sotme shkenca e *Xherhit dhe Ta'dilit?*

Shpata e zhveshur në përgënjeshtimin e mashtrimeve të Hizbive të cilët thonë se Xherhi dhe Ta'dili ka vdekur dhe sot nuk ka më kritikë ndaj bidatçive apo grupeve të devijuara.

"Çdo e mirë është në pasimin e Selefëve,
kurse çdo e keqe është në pasimin e Khaledëve."

Sqarim:

V

Xherh quhet kritika drejtuar transmetuesve të Hadithit me të cilën bëhet e qartë gjendja e tyre duke përmendur mangësitë dhe cilësitë e këqia në karakterin e tyre, në kujtesën e tyre dhe në Fenë e tyre. Poashtu, Xherh quhet edhe kritika që u drejtohet njerëzve të bidatit, kritikë e cila nxjerr në shesh devijimi i tyre nga Kur'ani dhe Suneti, kurthet e tyre, bidatet e tyre, mashtrimet e tyre dhe evidenton rrezikun që ata u kanosin Xhematit të Muslimanëve.

Ndërsa **Ta'dil** quhet lavdërimi për një person në bazë të dijes së tij të pastër, vlerave të tij dhe kontributit që ai ka dhënë për Fenë e Allahut, me qëllim që njerëzit të afrohen tek ai dhe të përfitojnë prej tij.

El-Hafidh Jahja Ibn Sheref en-Neueui:

El-Hafidh Jahja Ibn Sheref en-Neueui ka thënë:

“Dije se Xherhi mbi transmetuesit është i lejuar. Madje ai është i obliguar sipas Ixhmasë në rastin kur ai nevojitet për të mbrojtur Sheriatin dhe se ai nuk hyn tek gibeti i ndaluar.¹ Por ai është *nasiba* (këshillë e singertë) për Allahun e Lartësuar, për të Dërguarin e Tij dhe për Muslimanët. Imamët e ndritur, njerëzit e shquar dhe të devotshmit nuk kanë pushuar së vepruari kështu.”²

¹ Muhamed Ibn Isma'il es-San'ani ka thënë në *Subulus-Selam* (fq. 553-554, *Mektebetu-Me'arif*): “Dije se me të vërtetë dijetarët kanë bërë përjashtim tek gibeti në gjashtë çështje:

1- Ankesa: i lejohet atij që i është bërë padrejtësi që të thotë “filani më ka bërë padrejtësi dhe më ka marrë pasurinë” ose “ai është zullumqar”, por këto fjalë thuhën para atij që mund ta largojë padrejtësinë apo ta zvogëlojë atë. Argument për këtë është kur Hindi i tha Pejgamberit duke iu akuzuar për Ebu Sufjanin: “Ai është koprac.”

2- Kërkimi i ndihmës për të larguar një të keqe duke ia përmendur atij që ka mundësi ta largojë atë të keqe. Kështu ai thotë, “Filani ka bërë këtë e këtë” duke patur për qëllim personat që nuk dalin hapur me gjynahet e tyre.

3- Kërkimi i fetvasë: kur i thua muftiut: “Filani më ka bërë padrejtësi, si të çlirohem nga ai.” Dhe argumenti këtu është se ai nuk di si ta largojë atë, përveç se duke përmendur atë që i ka bërë ai.

4- Paralajmërimi i Muslimanëve që të mos mashtrohen, siç ndodh me refuzimin e transmetuesve, dëshmitarëve dhe atyre që janë në detyrën e mësimit dhe dhënies së fetvave, ndërkohë që ata nuk janë njerëz për këtë punë. Argument për këtë është thënia e Pejgamberit: “*Sa njeri i keq që është ai në faqesin e tij.*” Dhe thënia e tij: “*Kurse Mu'auja është i varfër.*” Ai e tha këtë kur Fatime bint Kajs i kërkoi leje dhe këshillë Pejgamberit dhe i tha atij se Mu'auja dhe Ebu Xhehmi e kërkuan për t'u martuar me të. Ai tha: “*Sa i përket Mu'aujes, ai është i varfër e nuk ka pasuri, ndërsa Ebu Xhehmi nuk e lëshon shkopin nga dora*”, pastaj i tha “*Martohu me Usamen.*”

5- Përmendja e atij që bën në publik gjëra të pamoralshme apo bidate, andaj lejohet të përmendet ajo gjë të cilën ata e kanë bërë në publik.

6- Kur identifikon dikë me të metën që ai ka, si për shembull qorri, sakati... etj, dhe me këtë nuk ka për qëllim ta poshtërojë atë.”

² *Sherh Mukaddimeh Sabih Muslim* (1/124)/

El-Hafidh Ibn Rexheb el-Hanbeli:

El-Hafidh Ibn Rexheb ka thënë në hyrje të librit të tij “*el-Fark bejnen-Nasiba uet-Te’ajür*” [Dallimi midis Këshillimit dhe Poshtërimit]³:

“Dije se të përmendësh diçka për një person të cilën ai urren që të përmendet është e ndaluar, nëse qëllimi i kësaj nuk është për gjë tjetër përveç se për ta sharë atë dhe për të nxjerrë në shesh gabimet dhe të metat e tij.

Sidoqoftë, nëse në përmendjen e asaj gjëje ka dobi për masat e Muslimanëve në përgjithësi - veçanërisht për disa prej tyre - dhe qëllimi është që të arrihet kjo dobi, atëherë ajo nuk është e ndaluar, por është e rekomanduar.

Dijetarët e hadithit janë pajtuar me këtë (rregull) në librat e tyre rreth temës së *Xherhit* dhe *Ta'dilit* dhe ata kanë përmendur se ka dallim midis kritikës ndaj transmetuesve të hadithit dhe përgojimit të tyre. Më tej, ata i refuzuan ata që i vendosën këto të dyja në të njëjtën gradë, siç janë ata që merren vazhdimisht me ibadet si dhe të tjerët që nuk kanë dituri të mjaftueshme.⁴

Përveç kësaj, ka dallim midis 1) kritikës që u bëhet njërit prej dijetarëve të hadithit dhe të bërit dallim se kujt duhet t'i pranohen transmetimet e kujt jo; dhe midis 2) sqarimit të gabimit të atij që ka

³ Kjo broshurë është përkthyer e gjitha dhe së shpejti do të publikohet në Selefi.org me lejen e Allahut të Lartësuar.

⁴ **Sqarim:** Kjo nuk është kritikë kundër atyre që merren vazhdimisht me ibadet, por është një paralajmërim për njerëzit që mund të mashtrohen nga pamja e tyre e jashtme. Sepse vërtet është bërë e zakonshme që shumë njerëz kur shohin dikë që ua kalon atyre në ibadet, ata menjëherë kujtojnë se ky qenka i ditur! Por shumicën e rasteve nuk është kështu. Prandaj robi duhet të ketë kujdes sepse ka dallim midis Dijetarit (‘*Alim*’) dhe adhuruesit (‘*Abid*’), siç ka thënë Pejgamberi (sal-LAllahu ‘alejhi ue sel-lem): “*Vlera e Dijetarit mbi adhuruesin është sikur vlera e Hënës mbi të gjithë yjet.*” Transmetuar nga Ebu Davudi (3641), Tirmidhiu (2683) e të tjerë. Marrë nga al-Ibaanah.com.

gabuar në kuptimin e Kur'anit dhe Sunetit, që ka komentuar diçka prej tyre në mënyrë të pasaktë ose ka ndjekur diçka që nuk është e vërtetë, me qëllim që të paralajmërohen njerëzit nga ndjekja e gabimit të tij.

Dijetarët kanë Ixhma' për lejueshmërinë e këtij sqarimi.

Kjo është arsyeja përse shohim se librat që ata kanë shkruajtur rreth shkencave të ndryshme të fesë - siç është tefsiri, shpjegimi i hadithit, fik'hu, mospajtimi në mendime mes dijetarëve e kështu me rradhë - janë të mbushur plot me diskutime dhe refuzime të mendimeve të dobëta të Imamëve të mëhershëm apo ata të mëvonshëm, siç janë Sahabët, Tabi'inët dhe ata që erdhën mbas tyre. **Dhe asnjë nga njerëzit e dijes nuk e braktisi këtë (sqarim).** Askush nuk pretendoi se kjo është sharje, kritikë apo poshtërim ndaj atij që iu refuzuan fjalët, përveç nëse autori (që po kritikonte) ishte nga ata që kishin fjalë dhe sjellje të pahijshme. Në këtë rast, fjalët dhe sjellja e tij të pahijshme liheshin kurse refuzimi i tij nuk hidhej poshtë, pasi ky refuzim ishte i bazuar në argumente të shëndosha dhe dëshmi të forta.

Kjo ishte për arsye se të gjithë Dijetarët e Fesë kishin Ixhma' që qëllimi duhet të ishte qartësimi i të vërtetës me të cilën Allahu dërgoi të Dërguarin e Tij (*sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem*) dhe që e gjithë Feja të bëhet e pastër për Allahun (të vetëm) dhe që Fjala e Tij të jetë më e larta.

Dhe të gjithë ata e pranojnë se përvetësimi i të gjithë diturisë pa lënë mbrapa ndonjë pjesë të saj është një gradë që nuk e ka arritur asnjëri prej tyre, as ndonjë nga dijetarët e mëherëshëm dhe as nga ata të mëvonëshmit nuk ka pretenduar se e ka arritur atë gradë. Prandaj Imamët e Selefëve - dituria dhe meritat e të cilëve është pranuar plotësisht dhe unanimisht - e pranonin të vërtetën nga kushdo që ua tregonte atyre, edhe nëse ai njeri ishte i ri në moshë. Dhe ata i këshillonin shokët dhe ndjekësit e tyre që ta pranonin të vërtetën kur ajo bëhej e qartë nga fjalët e dikujt tjetër.

Një shembull për këtë gjendet tek thënia e 'Umerit (*radij-Allahu 'anhu*) kur ai shprehu mendimin e tij për *mehrin* e grave. Një grua ia ktheu atij duke i recituar thënien e Allahut:

وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَسْتَبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَاتٍ زَوْجٍ وَءَاتَيْتُمْ إِحْدَهُنَّ قِنْطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا

“Në qoftë se dëshironi të ndërroni grua, duke e lëshuar njërën për të marrë një tjetër, asaj që i keni dhënë pasuri mos i merrni nga ajo (pasuri) asgjë.”⁵

Atëherë ‘Umeri u tërhoq nga mendimi i tij dhe tha: “Një grua ka folur saktë kurse një burrë ka gabuar.”⁶ Dhe është transmetuar poashtu se ai tha: “Çdonjeri ka më shumë *Fik’h* sesa ‘Umeri.”⁷

Kur disa nga dijetarët e famshëm kishin nxjerrë një mendim për ndonjë çështje, ata thonin: “Ky është mendimi që kemi nxjerrë ne, kështu që kush na sjell një mendim më të mirë se ai, ne do ta pranojmë atë (prej tij).”

Imam esh-Shafi’i ka folur shumë për këtë kuptim, sepse ai i këshillonte shokët e tij që të ndiqnin të vërtetën dhe të pranonin Sunetin edhe nëse ai dukej sikur binte në kundërshtim me mendimet e tyre. Madje ai i këshillonte ata që t’i plasnin në mur mendimet e tyre (d.m.th. t’i hidhnin poshtë mendimet e tyre nëse binin në kundërshtim me të vërtetën). Ai thotë në librin e tij⁸: “Nuk ka dyshim se ju do të shihni në to (në mendimet e mia) atë që kundërshton Kur’anin dhe Sunetin, sepse Allahu i Lartësuar thotë:

وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا

“Sikur ai të mos ishte prej Allahut, ata do të gjenin në të shumë kundërthënie.”⁹

⁵ En-Nisa, 20.

⁶ **Hadith da’if**: Transmetuar nga Ibn Kethir në *Tefsir Kur’ani-l-‘Adbijm* (2/213). Shiko *el-Irua el-Galijl* (6/347) të Shejkhul-Albanit.

⁷ Kjo gjendet tek disa nga transmetimet e të njëjtës histori e cila është e dobët.

⁸ *Er-Risale* (n. 598-599).

⁹ En-Nisa, 82.

Dhe ajo që është më e thellë se kjo është thënia e tij: “Nuk ka patur njeri që të debatonte me mua e që unë të mos vëreja se: e vërteta ose dukej në gjuhën e tij ose në gjuhën time.”

Kjo tregon se ai nuk ka patur qëllim tjetër përveç se që të thuhej e vërteta, edhe nëse ajo gjendej në gjuhën e dikujt tjetër përveç tij, siç ishin ata që debatonin apo e kundërshtonin atë.

Kushdo që është në këtë gjendje nuk urren që mendimet e tij të refuzohen apo që të sqarohet kundërshtimi i tij ndaj Sunetit, qoftë gjatë jetës së tij apo edhe mbas vdekjes.”

Pastaj el-Hafidh Ibn Rexheb tha:

“Kështu që, refuzimin e mendimeve të dobëta (të gabuara) dhe sqarimi i të vërtetës që kundërshtojnë ato mendime, duke u bazuar në argumente të shëndosha, nuk e kanë urryer këta dijetarë. Por, kjo ka qenë ajo që ata kanë dashur dhe madje ata e kanë lavdëruar atë që vepron kështu.

Pra, kjo nuk hyn fare tek përgojimi (gibeti). Por, e zëmë se është dikush që urren që t'i dalë në shesh gabimi i tij që kundërshton Sunetin. Në këtë rast, nuk merret fare në konsideratë urrejtja që ka ai, sepse të urren që të dalë në shesh e vërteta - nëse ajo bie në kundërshtim me mendimin e një njeriu - nuk është nga cilësitë e lavdëruara.

Por, është obligim për Muslimanin që të dojë që të dalë në shesh e vërteta dhe që Muslimanët të jenë në dijeni për të, pa marrë parasysh nëse ajo përputhet apo jo me mendimin e tij.

Kjo është një ndër aspektet e këshillës së sinqertë (*nasihah*) për: **“Allahun, Librin e Tij, të Dërguarin e Tij, Fenë e Tij, udhëheqësit e Muslimanëve dhe njerëzit në përgjithësi.”** Dhe kjo në fakt është vetë Feja, siç edhe na ka njoftuar Pejgamberi (*sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem*).

Kurse sa i përket sqarimit të gabimit të një dijetari që ka gabuar në të shkuarën, nëse robi mban një edukatë të mirë në fjalët e tij dhe përdor një mënyrë të mirë në refuzimin dhe përgjigjen e tij, atëherë atij nuk i shkaktohet asnjë dëm dhe ai nuk mund të akuzohet për asnjë faj. Dhe

nëse del më pas që ai ishte mashtruar nga mendimi i këtij dijetari, atëherë edhe për të nuk ka asnjë gjynah.

Kur Selefëve u mbërrinte ndonjë deklaratë të cilën ata e refuzonin, ata thonin: “Ky person ka gënjer.”

Ky shembull është marrë nga thënia e Pejgamberit (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sellem*), “*Ebus-Senabil ka gënjer*”¹⁰, kur atij i erdhi lajmi se ai (Ebus-Senabil) kishte dhënë fetva për gruan të cilës i kishte vdekur burri kur ishte shtatzënë se asaj nuk i lejohej që të martohej sërish derisa të lindte fëmijën e saj, por duhet të priste deri sa të kalonin katër muaj e dhjetë ditë.”¹¹

Imamët e drejtë shkuan akoma më tej duke hedhur poshtë thëniet e dobëta të disa dijetarëve dhe i refuzonin ata me shkallën më të lartë të refuzimit, siç bëri Imam Ahmedi (*rahimebullah*) që kritikoi Ebu Theurin dhe disa të tjerë për mendimet e tyre, në të cilat ata ishin të vetëm (dhe askush tjetër nuk i kishte ato mendime). Dhe ai shkoi akoma më tej duke i refuzuar ata në mendimet e tyre. I gjithë ky gjykim bazohej në pamjen e jashtme të çështjeve.

Kurse për sa i përket çështjeve të brendshme (d.m.th. të fshehta), nëse qëllimi i atij që bën kritikën është vetëm që të sqarojë të vërtetën në mënyrë që njerëzit të mos mashtrohen nga thëniet e dikujt që ka gabuar në mendimet e tij, atëherë nuk ka dyshim se ky njeri do të shpërblehet për nijetin e tij. Dhe duke e bërë këtë gjë me këtë nijet (për t’u sqaruar njerëzve të vërtetën), atëherë ai hyn në atë kategori të njerëzve që japin këshillë të sinqertë për Allahun, për të Dërguarin e Tij, për udhëheqësit e Muslimanëve dhe për mbarë popullin në përgjithësi.

E njëjta gjë është edhe në rastin kur ai që sqaron gabimin është i ri apo i vjetër në moshë. Ai (i cili sqaron gabimin) ka një shembull mjaft të mirë

¹⁰ Transmetuar nga Bukhari (9/415), Muslimi (n. 1484) dhe Ahmedi në Musned (1/447).

¹¹ **Sqarim:** Periudha e pritjes (*‘ideti*) përpara se gruaja të martohet sërish është 4 muaj e dhjetë ditë. Por nëse ajo është shtatzënë, atëherë periudha e pritjes për të është cila prej tyre vjen më e para, ose katër muaj e dhjetë ditë ose dita e lindjes së fëmijës. Kështu që, nëse ajo lind përpara se të kalojnë katër muaj, atëherë koha e lindjes merr përparësi dhe asaj i lejohej që të martohet sërish që nga ky moment. Marrë nga al-Ibaanah.com

tek ata dijetarë që refuzuan mendimet (e dobëta) të Ibn ‘Abbasit (*radij-Allahu ‘anhuma*) të cilat janë shpallur të parregullta dhe janë refuzuar nga dijetarët, siç janë mendimet e tij për martesën e përkohëshme (*mut’ah*), shkëmbimin e mallrave (*sarf*), dy ‘umret dhe çështje të tjera përveç këtyre.

Dhe ai ka një shembull mjaft të mirë tek ata që refuzuan mendimin e Se’id Ibn el-Musejib (*rahimehullah*) për lejimin e gruas që ishte divorcuar tri herë (për t’u martuar sërish me burrin e saj të parë) vetëm me kontratën (e martesës)¹² dhe mendimet e tjera të tij që kundërshtonin Sunetin e vërtetuar. Ka edhe dijetarë që refuzuan el-Hasen el-Basrin për mendimin e tij që gruaja nuk duhet të mbajë zi për burrin e saj të vdekur, edhe ata që refuzuan ‘Attanë për mendimet e tij të dobëta, edhe ata që refuzuan Tausin në shumë çështje me të cilat ai kundërshtoi dijetarët, si dhe të gjithë ata (dijetarë të tjerë) për të cilët Muslimanët janë pajtuar njëzëri për udhëzimin, diturinë, respektimin dhe nderimin e tyre.

Dhe asnjë nga dijetarët që nuk u pajtua me ta në këto çështje nuk e konsideroi këtë si poshtërim apo sharje të Imamëve.

Librat e dijetarëve Muslimanëve që nga e shkuara e deri në të tashmen, siç janë librat e Shafiut, Is’hakut, Ebu ‘Ubejdit, Ebu Theurit dhe librat e dijetarëve të Hadithit dhe Fik’hut që erdhën më pas janë të mbushur me sqarime të këtyre mendimeve. Dhe nëse do t’i përmendnim ato fjalë për fjalë, ky diskutim do të zgjatej tej mase.

Por nëse qëllimi i atij që po refuzon është që nxjerrë në shesh gabimet e atij që po refuzohet, që ta poshtërojë atë dhe të nxjerrë injorancën dhe shkurtpamësinë e tij në dije, atëherë kjo është e ndaluar, qoftë kur ky refuzim është bërë në prani të atij që por refuzohet ose në mungesë të tij, apo qoftë kur kjo bëhet gjatë jetës së tij apo mbas vdekjes së tij. Ky lloj veprimi hyn tek ato vepra të cilat Allahu i ka dënuar në Librin e Tij dhe Ai

¹² **Sqarim:** Kur një grua është divorcuar tri herë nga burri i saj, ai nuk mund të martohet prapë me të nëqoftëse ajo nuk martohet me dikë tjetër, kryen marrëdhënie seksuale me të dhe pastaj ai e divorcon atë. Vetëm atëherë ajo bëhet e lejuar për burrin e saj. Mendimi i dobët që u përmend më lartë thotë se gruaja që u divorcua tri herë nga burri i saj që të bëhet sërish e lejuar për të, ajo veç ka nevojë që të martohet me një burrë tjetër, pa bërë marrëdhënie seksuale me të (por vetëm duke lidhur kontratën martesore) dhe pastaj divorcohet me të. Dhe Allahu e di më së miri. Marrë nga al-Ibaanah.com

e kërcënon atë që shpif dhe përgojon. Ky veprim hyn gjithashtu në thënien e Pejgamberit (*sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem*):

*“O ju grup i njerëzve që besoni me gjuhët tuaja por jo me zemrat tuaja! Mos i përgojoni Muslimanët dhe as mos i gjurmoni të metat e tyre, sepse vërtet ai që gjurmon të metat e tyre, Allahu do t'i gjurmojë të metat e tij. Dhe nëse Allahu gjurmon të metat e dikujt, Ai ka për ta turpëruar atë mu në shtëpinë e tij.”*¹³

Dhe i gjithë ky diskutim është për dijetarët e respektuar që merren si shembull për t'u ndjekur në Fe. **Kurse për sa u përket njerëzve të bidatit dhe dalaletit (devijimit) dhe atyre që imitojnë dijetarët por nuk janë prej tyre, atëherë është e lejuar që të nxirret në shesh injoranca e tyre dhe të bëhen të ditura mangësitë e tyre me qëllim që të paralajmërohen ata që ndjekin njerëz të tillë.”**

¹³ Hadith sahih: Transmetuar nga Ahmedî në Musned (4/420), Ebu Davudi (n. 4880), Tirmidhiu (n. 2033) dhe Ebu Ja'la në Musnedin e tij (n. 1675). Është saktësuar nga Shejkhul-Albani në *Sabihul-Xhami'* (n. 7984).

El-Hafidh el-Hakemi:

V

El-Hafidh el-Hakemi është pyetur:

“Çfarë gjykimi ka *Xherhi* dhe *Ta'dili* dhe prej kujt pranohet ai?”

Ai u përgjigj: “*Xherhi* lejohet si këshillë e sigurtë për Muslimanët dhe pranohet nga ai i cili është i besueshëm dhe njihet në shumë aspekte; pra fjala e tij në *Xherh* pranohet. **Dhe nëse *Xherhi* është i shpjeguar, ai merr përparësi mbi *Ta'dilin*.**”¹⁴

¹⁴ *Et-Ta'likatul-Malib* (fq. 79).

Esh - Shejkh Muhamed bin Salih el- 'Utnejmin:

Shejkh Muhamed bin Salih el-'Utnejmin, Allahu e mëshiroftë është pyetur:

“A ka vdekur Suneti i *Xherhit* dhe *Ta'dilit*? Dhe çfarë gjykimi ka refuzimi i kundërshtarit dhe përmendja e emrit të tij në publik?”

Dhe ai – Allahu e mëshiroftë – u përgjigj:

“Kam frikë se kjo është një fjalë e vërtetë me të cilën kërkohet e pavërteta.

***Xherhi* dhe *Ta'dili* as nuk vdes, as nuk varroset dhe as nuk sëmuret – lavdi Allahut.**

Xherhi dhe *Ta'dili* ndodh tek dëshmitarët përpara gjykatësit. Ata mund të deklarojnë për një kundërshtar se atij nuk mund t'i zihet besë dhe për këtë kërkohet sqarim. Poashtu ndodh edhe në transmetime. Dhe ne e kemi dëgjuar recitimin e fjalëve të Allahut që i ka recituar Imami ynë:

يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا

“O ju që besoni, nëse ndonjë njeri i prishur ju sjell ndonjë lajm, atëherë sigurohuni mirë për të vërtetën.”¹⁵

¹⁵ El-Huxhurat, 6.

***Xherhi* dhe *Ta'dili* do të jetë i pranishëm për aq kohë sa do të ketë njerëz. Për aq kohë sa do të ketë njerëz, *Xherhi* dhe *Ta'dili* do të qëndrojnë.**

Por unë kam frikë se pyetësi do të thotë “Ky person është *mexhrub*” (d.m.th. i është bërë xherh), mirëpo në fakt ai nuk është *mexhrub*. Dhe ai e përdor këtë fetva që t’u afrohet njerëzve dhe të përhapë ligësi. Prandaj unë them: nëse dikush ka karakter të lig dhe në sqarimin e gjendjes së tij ka dobi apo është e nevojshme ose e domosdoshme, atëherë në këtë rast nuk ka problem. Nuk ka problem në përmendjen e tij në publik dhe në sqarimin e çështjes së tij. Gjëja më e mirë është që kjo të mos bëhet. Dhe rruga më e mirë është të thuhet, “Disa njerëz bëjnë kështu...” ose, “Disa njerëz thonë kështu...” për dy arsye:

Arsyeja e parë është se kjo e ruan personin që të mos e thërrasin në emër (d.m.th. e ruan nderin e tij). Dhe arsyeja e dytë është se kjo do të jetë për të dhe për njerëzit e tjerë (pa qenë nevoja që të specifikohet ndonjë njeri). **Përveç atëherë kur shohim një person që i ka futur njerëzit në fitne ose që thërret për në bidat apo dalalet (devijim). Në këtë rast duhet patjetër që të përmendet emri i këtij personi derisa njerëzit të mos devijohen nga ai.”**

Shejkh Mukbil bin Hadi el-Uadi'i:

Shejkh Mukbil bin Hadi el-Uadi'i ka thënë:

“Përse gjithë kjo zhurmë për librin *“Mekbraxh minel-Fitne”*? Kjo zhurmë u bë për shkak se shoqëria jonë është injorante rreth një shkence nga shkencat e diturisë. **Dhe ajo është shkenca e Xherhit dhe Ta'dilit.**”¹⁶

Ai ka thënë gjithashtu: “Sido që te jetë, tani nuk është koha për të nxjerrë në shesh gabimet e *mexhrubinëve* të sotëm (d.m.th. atyre që u është bërë *Xherh* në këtë kohë). **Dhe disa nga vëllezërit tanë për hir të Allahut dhe me lejen e Tij do të shkruajnë *Xherh* dhe *Ta'dil* për *mexhruhinët* e kohëve moderne. Ata do ta bëjnë këtë që Pasuesi i Sunetit të dallohet nga bidatçiu, ai që thotë të vërtetën (*sadik*) të dallohet nga genjeshtari (*kadhib*) dhe injoranti (*xhahili*) të dallohet nga Dijetari (*Alim*).**”¹⁷

Ai ka thënë gjithashtu: “Prej argumenteve të Xherhit dhe Ta'dilit është thënia e Tij: **“Iu shofshin duart Ebu Lehebit dhe ai do të shuhet!”** dhe thënia e Tij: **“Por ti mos iu bind çdo njeriu që betohet shumë dhe është i përçmuar.”** dhe hadithi: *“Ti je ai që bën fitne o Mu'adh?”* Dhe ai i tha Ebu Dherrit: *“Ti je një njeri që ke xhahilije.”*¹⁸ Kurse për një njeri tjetër tha: *“Sa njeri i keq që është ai në farefisën e tij.”* Dhe hadithi: *“Sa i përket Mu'aujes, ai është i varfër e nuk ka pasuri, ndërsa Ebu Xhehmi nuk e lëshon shkopin nga dora”*¹⁹

Gjithashtu, ai është pyetur: “Dikush thotë se ajo (d.m.th. shkenca e Xherhit dhe Ta'dilit) ka mbaruar qysh në kohën kur mbaruan transmetuesit e hadithit.”

¹⁶ *El-Mekbraxh minel-Fitne* (fq. 27).

¹⁷ *El-Mekbraxh minel-Fitne* (fq. 43).

¹⁸ D.m.th. ti je një njeri që të paskan mbetur ende gjurmë të *Xhahilijetit*.

¹⁹ *Fena'id min Durus Ebi 'Abdur-Rahman Mukbil bin Hadi el-Uadi'i* (fq. 72).

Shejkh Mukbili *rahimehullah* u përgjigj: “Ata që thonë se ka mbaruar - o vëllezër – e dinë që janë *mexbruhinë* (d.m.th. vetë atyre u është bërë *Xherh*) prandaj ata nuk duan që të flasë njeri për *Xherhin* dhe *Ta'dilin*.”²⁰

²⁰ Shkëputur nga kaseta me titull “*es-Siratu edh-Dhatije*”.

Shejkh Zejd bin Muhamed bin Hadi el-Medkhalij:

Shejkh Zejd el-Medkhalij, Allahu e ruajt, është pyetur:

“Kanë dalë disa njerëz në këtë kohë të cilët thonë se dituria e *Xherhit* dhe *Ta'dilit* ka qenë vetëm për një periudhë kohore të caktuar, kurse sot ne nuk kemi më nevojë për të. Çfarë mendimi keni ju, Allahu u dhëntë sukses?”

Ai u përgjigj: “Përpara se të filloj t’i përgjigjem kësaj pyetjeje, do të doja t’ju kujtoja disa pika të cilat janë të domosdoshme për studentët e dijes, trashëgimtarët e Pejgamberëve, që ata t’i studiojnë dhe t’i kuptojnë këto pika në mënyrën e duhur:

Pika e parë: ajo që është transmetuar nga Selefët në lidhje me rëndësinë e *Isnadit* (zinxhirit të transmetimit) dhe se ai është nga karakteristikat e këtij Umeti, i cili ka karakteristika madhështore të cilat e dallojnë atë nga umetet e tjera, dhe kjo nuk është e panjohur për atë që posedon kuptimin e Fesë. Vërtet Muhamed bin Sirin ka thënë: “Me të vërtetë kjo dije është Feja, kështu që shikoni se nga kush po e merrni Fenë tuaj.”

Dhe ai ka thënë gjithashtu: “Më përpara nuk i kushtohej rëndësi zinxhirit, por kur u shfaqën fitnet, ata thonin, “Na i thoni burrat tuaj (d.m.th. emrat e transmetuesve). Kështu, nëse ata ishin nga *Ehli-Suneti*, atëherë hadithet e tyre pranoreshin. Dhe nëse ata ishin nga *Ehlul-Bid’ah*, atëherë hadithet e tyre refuzoheshin.”

Kështu që, unë them: këto dy thënie e nderojnë *Ehli-Sunetin* dhe qortojnë haptazi bidatçijtë. Qofshin të lumtur Njerëzit e Hadithit në çdo kohë e në çdo vend! Qoftë lavdërimi dhe besueshmëria mbi ata që e posedojnë atë (hadithin) dhe qoftë pikëllimi mbi njerëzit e bidatit nga mesi i Muslimanëve, ata të cilët i kanë marrë çështjet së mbrapthi për shkak të rrugëve të këqia që ndjekin, gjë që duket sheshit nga bidatet që po

ringjallin, ngase ata po e ndihmojnë bidatin dhe po e bëjnë Sunetin të vdesë dhe ngaqë ata kanë urrejtje për njerëzit e Sunetit.

Pika e dytë: shkenca e *Xherhit* dhe *Ta'dilit* për çdo brez e për çdo kohë ka njerëzit e saj me cilësitë përkatëse, me dijen e Kur'anit dhe Sunetit dhe shkencat e tyre, të cilët karakterizohen nga ndershmëria dhe vigjilenca.

Imam Malik ka thënë: “Me të vërtetë kjo dije është Feja, kështu që kini vëmendjen se prej kujt po e merrni Fenë tuaj, sepse vërtet unë kam takuar 70 personalitete të shquara, ata të cilët transmetonin duke thënë, “Filani ka thënë se i Dërguari i Allahut ka thënë” - pastaj Imam Malik bëri me shenjë drejt Xhamisë së Pejgamberit dhe tha: “Por unë nuk merrja asgjë prej tyre. Edhe nëqoftëse ndonjëri prej tyre do të ishte caktuar rojtar i arkës së kursimeve (*Bejtul-Maal*) ai do të kishte qenë me të vërtetë i besueshëm (për atë detyrë), mirëpo ai nuk ishte nga njerëzit e transmetimeve. Ndërsa kur na vinte Ibn Shihab (Zuhriu), ne nguteshim që të shkonim tek ai dhe mblidheshim në oborrin e tij.”

Unë them: e gjithë kjo ka ndodhur për shkak se Ibn Shihabi ishte nga dijetarët e transmetuesve, kishte përsosmëri në kujtesën e tij si dhe kishte ndershmëri e vigjilencë.

Përpara thënies së Imam Malikut: Muxhahid ka thënë se Beshir el-Adauij erdhi tek Ibn ‘Abbasi dhe Beshiri filloi të transmetonte dhe tha: “I Dërguari i Allahut ka thënë kështu, I Dërguari i Allahut ka thënë kështu.” Por Ibn ‘Abbasi nuk po ia vinte veshin dhe as që po e shikonte, kështu ai tha: “O Ibn ‘Abbas, ku qëndron problemi që nuk po më dëgjon ndërsa unë po të transmetoj. Unë po të transmetoj nga i Dërguari i Allahut kurse ti nuk dëgjon.” Ibn ‘Abbasi tha: “Vërtet, kur dëgjonim ndonjë njeri të thoshte, “I Dërguari i Allahut ka thënë” ne nxitonim që ta shihnim atë dhe afroheshim tek ai për ta dëgjuar. Mirëpo kur njerëzit filluan të pranonin nga lloj e soj njerëzish, atëherë ne nuk merrnin nga ata, me përjashtim të atyre që ne i njihnim.”

Pika e tretë: obligimi për t’u marrë me zbatimin e parimit të pastrimit dhe edukimit (*et-Tesfije uet-Terbije*); dhe qëllimi i *Tesfijes* siç e kuptoj unë është: të bërit dallim midis haditheve të sakta dhe haditheve të dobëta dhe të bërit dallim në hadithet e dobëta që mund të përforcohen dhe ato që nuk mund

të përforcohen; të bërit dallim mes Sunetit dhe Bidatit; të bërit dallim midis Akijdes dhe menhexhit të Selefëve dhe besimeve dhe menhexheve të Njerëzve të Bidatit (*Ehlul-Bid'ah*), nga ata që kanë shkuar apo nga ata që janë sot; të bërit dallim midis njerëzve të mirë dhe kriminelëve; të bërit dallim se prej kujt duhet ta marrësh dijen dhe ku duhet të kthehesh për të marrë fetva – të cilët janë Dijetarët Edukatorë (*Ulema er-Rabanijun*) që janë në menhexhin e Selefëve me dije dhe vepra - dhe atyre që nuk u merret dija - çdo bidatçi që formon grupim dhe fton në devijim duke i këshilluar njerëzit që ta pranojnë devijimin e tij.

Kurse për sa i përket *Terbijes*: qëllimi i saj është edukimi i individëve dhe mendjeve me tekstet e Kur'anit dhe Sunetit si dhe me kuptimin e *Selefus-Salih*, Allahu i mëshiroftë ata. Kështu, nëse njerëzit janë edukuar në duart e Dijetarëve të tyre që të ndjekin Librin e Zotit të tyre dhe Sunetin e saktë të Pejgamberit të tyre, atëherë ata do të jenë të suksesshëm duke kaluar një jetë të mirë e të begatë; dhe nëse ata janë edukuar me idetë e 'mendimtarëve' - ata të cilët kuptojnë shumë pak nga kuptimi i Fesë - dhe me opinionet e Njerëzve të Bidatit që nuk shkoqiten me tekstet e qarta Sheriatike, atëherë ata i kanë bërë zullum veteve të tyre... kanë zgjedhur rrugën e shkatërrimit, janë ngarkuar me gjynahe dhe çfarë përfundimi i keq është ky!

Për sa i përket përgjigjes për tekstin e pyetjes, atëherë unë them duke u mbështetur në ndihmën dhe korrigjimin nga Allahu, i Cili na ka mësuar që të kërkojmë ndihmë prej Tij, siç është përmendur në thënien e vërtetë:

“Ty të vetëm të adhurojmë dhe vetëm prej Teje ndihmë kërkojmë.”

Vërtet thënia e pyetësit rreth dijes së *Xherhit* dhe *Ta'dilit* që ajo ishte vetëm për një periudhë kohe të caktuar e cila ka kaluar dhe ka mbaruar, dhe se pena e saj është ngritur, letra e saj është tharë dhe personalitetet e kësaj diturie kanë vdekur, atëherë kjo është gabim, dhe këtu ka marrëzi të qartë dhe pengim nga interesimi për tekstet e Kur'anit dhe Sunetit dhe shkencat e tyre, si dhe është devijim i studentëve të dijes Sheriatike që ata të mos i shohin transmetuesit e haditheve dhe tekstet e tyre dhe ky është rreziku i mundshëm që vjen prej saj, rrezik që nuk është i panjohur nga njerëzit e dijes dhe Imamët e Fesë.

E vërteta është *insha`Allah* se dituria e *Xherhit* dhe *Ta'dilit* do të vazhdojë të qëndrojë për sa kohë që ka dije dhe Dijetarë, për arsye se në përgjithësi çdo periudhë kohore ka Imamë që janë të kualifikuar në dhënien e *Ta'dilit* (lavdërim, dëshmi për diturinë, drejtësinë dhe ndershmërinë e njerëzve) për këdo që e meriton *Ta'dilin*, si dhe t'u japin *Xherb* atyre që e meritojnë *Xherbin*, për shkak të thënies së Pejgamberit (*sal-LAllahu 'alejhi ue sel-lem*): “Do vazhdojë të jetë një grup nga Umeti im që janë në përputhje me urdhërin e Allahut, ata nuk do të dëmtohen nga ata që i tradhetojnë dhe as nga ata që i kundërshtojnë derisa të vijë urdhëri i Allahut dhe ata janë të shfaqur në mes njerëzve.”

Dhe në një transmetim tjetër: “Do vazhdojë të jetë një grup nga Umeti im të patundur në urdhërin e Allahut; ata nuk do të dëmtohen nga kushdo që i kundërshton.”

Me të vërtetë një grup i madh dijetarësh kanë thënë: “Nëse ky grup nuk janë dijetarët e hadithit, atëherë ne nuk e dimë se kush janë ata”, dhe në realitet dijetarët e hadithit janë ata që njohin me imtësi zinxhirët dhe tekstet (e haditheve), saktësinë dhe dobësinë e tyre, pranimin dhe refuzimin e hadithit, arsyet për pranimin e hadithit dhe arsyet për refuzimin e tij, si dhe aspektet e tjera studimore në shkencat e hadithit që janë të shkruajtura nëpër libra. Sakaq, edhe sot ka - siç ka patur më përpara dhe do të ketë edhe më mbas - Ulema që kanë *ixhaze* (autorizim, leje) nga Shejkhat e tyre me zinxhirë transmetimi që lidhen me Pejgamberin. Dhe i shikon ata duke transmetuar gjashtë librat që janë nëna e hadithit, si dhe çdo libër tjetër me zinxhir transmetimi të pashkëputur. Dhe ky është një argument i fortë që tregon ekzistencën e diturisë së *Xherbit* dhe *Ta'dilit* në këtë kohë dhe më mbas.

Ndoshta Allahu i zbulon diçka dikujt që vjen më mbas nga njerëzit e dijes rreth temës së *Xherbit* dhe *Ta'dilit*, diçka që ka qenë e paqartë për dikë që ishte para atij, edhe nëse periudha midis këtyre të dyve kalon përtej shumë brezave.²¹ Dhe kjo çështje është e pranueshme. Mirëpo, kjo nuk e

²¹ Shejkhul-Albani - *rahimebullah* - ka thënë: “Me të vërtetë, këta Imamë shpjeguan gjendjen e shumë haditheve, nëse ato ishin *sahib, da'if apo meudu'*. Dhe ata formuan rregulla të drejta dhe vendosën udhëzime të qëndrueshme. Kush i mëson ato shkëlqyeshëm dhe vazhdimisht fiton dituri rreth tyre, atëherë ai do të jetë i aftë të përcaktojë gradën e çdo hadithi, edhe nëse ai nuk e gjen të shkruajtur. Kjo është shkenca e *Usulul-Hadijth* apo *Mustalabul-Hadijth*.” *Es-Sikiletud-Da'ife* (1/48).

zvogëlon aspak vlerën e atyre që kanë paraprirë dhe as nuk i ul ata. Dhe ajo që duhet patjetër të jetë në qendër të vëmendjes është se *Xherhi* dhe *Ta'dili* ndodh në transmetimin e lajmeve tek njerëzit e tjerë. Dhe ai që po transmeton ose është i besueshëm ose është i pabesë, siç ndodh në dëshminë rreth pasurisë, nderit dhe gjakut. Kjo është ajo që unë e kam të qartë dhe e përmenda këtë në një formë të përmbledhur. Dhe Allahu e di më së miri.

Më e mira që mund të themi për ata që thonë se çështja e *Xherhit* dhe *Ta'dilit* ka mbaruar dhe se transmetuesit e kësaj diturie kanë vdekur shumë vjet më përpara, është se ata kanë parë librat që janë shkruajtur për këtë fushë dhe vëllimet e tyre të panumërta, cilësitë e tyre të ndryshme në varësi të shpjegimeve, disa prej tyre janë me madhësi mesatare ndërsa të tjerë janë të përmbledhur, dhe ata kanë pohuar në mënyrë të prerë mungesën e asaj që quhet *Xherh* dhe *Ta'dil* në kohën e sotme dhe mungesën e njerëzve të kësaj diturie, ashtu siç ata kanë pohuar se njerëzit nuk kanë nevojë për asgjë nga shkenca e *Xherhit* dhe *Ta'dilit*. Dhe Allahu e di më së miri.”²²

Sheikhul-Albani *rahimehullab* ka thënë poashtu: “Dhe ajo që vlen të përmendet në këtë rast është se hadithi *basen li-gajrihi* dhe poashtu *basen li-dhatibi* janë nga shkencat më komplekse dhe më të vështira të hadithit, sepse të dyja këto klasifikime vërtiten rreth kundërshtimeve që kanë patur Dijetarët për transmetuesit që ndodhen midis besueshmërisë dhe dobësisë. Andaj askush nuk është i aftë që të bëjë dallim midis këtyre të dyjave apo që të përcaktojë qëndrimin e saktë nga deklaratat e tjera, me përjashtim të atij që ka dije rreth parimeve dhe rregullave të hadithit dhe një familjarizim të fortë me shkencën e *Xherhit* dhe *Ta'dilit*, si dhe dikush që e ka gjurmuar atë në veprat e tij për një kohë të gjatë jetës së tij, duke përfituar në këtë mënyrë nga librat e *Xherhit* dhe kritikizmit të Imamëve të kritikës; ai duhet të jetë i njohur me ata që janë të ashpër dhe ata që janë të butë si dhe me ata që janë të mesëm, në mënyrë që të mos bjerë në ekzagjërime apo në neglizhim. Dhe kjo është një çështje e vështirë, të pakët janë ata që i arrijnë frytet e saj. Dhe kjo dituri padyshim që është rralluar midis Dijetarëve, dhe Allahu veçon me mirësinë e Tij cilindo që dëshiron Ai.” Shiko *el-Iruaul-Galijl* (3/363). Dhe vetë Sheikhul-Albani është një prej atyre Dijetarëve për të cilët ai flet, sepse ata që janë afër dhe ata që janë larg kanë dëshmuar të gjithë për gradën e tij. [Shkëputur nga libri *Tenbijul-Fetijn* i Sa'd Ibn Fet'hi ez-Ze'tari]

²² Shkëputur nga libri i tij '*el-Exhuibetus-Sedide 'ala el-Es'iletir-Rashide*' (fq. 44-49).

Shejkh Rabi' Ibn Hadi el-Medkhalij:

Pyetje: Disa dijetarë kanë thënë se shkenca e *Xherhit* dhe *Ta'dilit* ka qenë specifike vetëm për periudhën e transmetuesve (të hadithit), kurse tani në vitin 1420 (sipas Hixhretit) nuk ka një gjë të tillë që quhet *Xherh* ue *Ta'dil*. Kush është qëndrimi i saktë në lidhje me këtë çështje?

Imami i Xherhit dhe Ta'dilit në këtë kohë, Shejkh i nderuar Rabi' Ibn Hadi el-Medkhalij,²³ Allahu e ruajt, u përgjigj: “Betohem në Allah që kjo

²³ Është e rëndësishme që të kihet parasysh fakti që Shejkh Rabi' el-Medkhalij e hedh poshtë këtë emërtim ‘Imami i Xherhit dhe Ta'dilit’ dhe e distancon veten e tij nga ky titull. Por, ne e cilësojmë këtë Dijetar të nderuar si Imamin e shkencës së *Xherhit* dhe *Ta'dilit* në bazë të deklaratës së Muhadithit më të madh të kësaj kohe, Imami i Umetit, Muhamed Nasirud-Din el-Albani (*rahimebullab*), i cili ka thënë:

“Me të vërtetë Mbajtësi i Flamurit të *Xherhit* dhe *Ta'dilit* sot, në kohën e tashme - dhe me Hak - është vëllai ynë Doktor Rabi', kurse ata që e refuzojnë atë nuk e refuzojnë duke qenë të bazuar në dije, kurrë! Përkundrazi, dija është me të.”

Shejkh Muhamed ‘Umer Bazmul ka komentur rreth fjalëve të Shejkhul-Albanit *rahimebullab*: “Shejkhul-Albani është një shenjë nga shenjat e kësaj kohe për sa i përket Hadithit. Ai e përshkroi Shejkh Rabinë si Flamur-mbajtësin e *Xherhit* dhe *Ta'dilit* në këto kohë!! Dhe nëse ky përshkrim do të ishte i pavend, atëherë Shejkhul-Albani do të kishte qenë nga të parët që do ta kundërshtonin atë dhe nuk do ta zbatonin tek një njeri jeton në këtë kohë, ngase ai është i specializuar në këtë fushë.” [Shkëputur nga kasetja me titull, *el-Es'iletul-Menhexbije 'alel-Es'iletis-Selefijetil-Libijje*]

Poashtu, dijetari i madh nga Egjipti, Shejkh Muhamed Ibn ‘Abdul-Uehab Merzuk el-Bena ka thënë:

“Imami i Xherhit dhe Ta'dilit është vëllai ynë *es-sadikul-emin* (ai që thotë gjithmonë të vërtetën, besniku), vëllai ynë Rabi' Hadi, pasha Allahun. Imami i Xherhit dhe Ta'dili për shekullin e katërmëdhjetë. Allahu dërgon në krye të çdo shekulli dikë që do ta ringjallë Fenë. Dhe *muxhedidi* i *Xherhit* dhe *Ta'dilit* me drejtësi, me vërtetësi dhe besë pasha Allahun është Rabi' Hadi. Dhe unë e sfidoj cilindo që thotë se ai flet pa argumente... masha'Allah, Allahu e ruajt Shejkh Rabinë.”

është tallje, kjo është nga ato gjëra që të bëjnë të qeshësh dhe të bëjnë të qash. Fjalëve të këtilla duhet t'u thuash: Kur bidati po shtohet, kufri po shtohet, Sekularistët, Komunistët, Rafidat, Sufistët dhe grupet e devijuara po shtohen, ata po e pengojnë Islamin dhe njerëzve u është dhënë dorë e lirë që të bëjnë e të thonë ç'tu vijnë për mbarë, atëherë nuk paska asnjë që të thotë se kjo është e gabuar apo kjo është e keqe, apo ndonjë që të thotë se ky është fitnaxhi kurse ky është vepërmirë?

Kjo është humbje dhe mungesë e kuptimit në fenë e Allahut '*Azxe ue Xhel*. Kështu, Selefët shkruajtën libra rreth Akijdes dhe në këto libra ata kritikuan njerëzit e bidatit dhe devijimit duke përmendur emrat e tyre, qofshin ata individë apo grupe; atëherë a ka marrë fund edhe kjo poashtu?

Dhe ne themi: vërtet bidatçijtë që ishin në kohën e Selefëve qenë kundërshtuar dhe kritikuar dhe devijimi i tyre ishte bërë i qartë, kurse tani

Ai ka thënë gjithashtu: "Kush në këtë kohë është i ngjashëm me të? Ai e njeh realitetin e pjesës më të madhe të thirrësave. Kush është si ai? Ai i njeh ata me fakte e dëshmi. Ai nuk flet për askënd përveç se me argumente. Prandaj unë them për Rabij' Hadin se ai është si Jahja Ibn Me'in në këtë kohë.... Shejkh Ibn Bazi *rahimebullab* është 'Umer Ibn 'Abdul-'Azijzi i kësaj kohe. Dhe Shejkh Nasirud-Din el-Albani *rahimebullab* është Ibn Tejmija i kësaj kohe. Kurse Shejkh 'Uthejmini *rahimebullab* është Shafiu i kësaj kohe. Pasha Allahun, më i dituri nga dijetarët tanë në këtë kohë është Ibn 'Uthejmini *rahimebullab*, më bujari është Shejkh 'Abdul-'Azijz Ibn Baz *rahimebullab*, më i dituri për kundërshtimet midis njerëzve dhe në njohjen e të vërtetës është Shejkhul-Albani *rahimebullab*, kurse më i dituri në njohjen e njerëzve me fakte dhe argumente është Shejkh Rabij' Hadi *hafidhabullab*. Allahu e ruajt mençurinë e tij.

Kur Shejkhul-Albani *rahimebullab* dhe 'Abdullah Duvejsh *rahimebullab* treguan gabimet e Sejjid Kutbit askush nuk luajti nga vendi, mirëpo kur Shejkh Rabij' – Allahu qoftë i kënaqur me të – nxorri në shesh devijimet e Sejjid Kutbit dhe sqaroi nga librat e tij dhe gjendjen e tij të shkuar, e gjithë bota u hodh kundër Rabisë. Ai foli hapur dhe me argumente. Kështu që, Allahu ia shpërbleftë atij dhe e bëftë të paluhatur. Allahu i dhëntë jetë atij që t'i largojë ata të cilët mbajnë të veshur gunën e Selefizmit me qëllim që ta luftojnë Selefizmin nga përbrenda. Ne i lutemi Allahu që ta nxjerrë në shesh dhe ta sqarojë gjendjen e tyre dhe t'i mbajë larg prej nesh të këqijat e tyre."

Pra, Shejkh Rabij' është Jahja Ibn Me'ini i kohës sonë. Dhe në të vërtetë Jahja Ibn Me'in ka qenë Imami i *Xherhit* dhe *Ta'dilit* në kohën e Imam Ahmedit. Poashtu, këtë pozitë që mban sot Shejkh Rabij' e kanë pranuar madje edhe disa nga pasuesit e epsheve që më herët janë njohur si Selefijinë, të tillë si Ebul-Hasen el-Ma'ribi, Usama el-Kusi, Falih el-Harbi, Feuzi el-Etheri... etj, të cilët sot me paturpësinë më të madhe përgënjeshtrojnë vetet e tyre dhe hedhin baltë mbi Shejkh Rabinë!!!

kjo nuk qenka e lejuar, qenka haram... tani të flasësh kundër njerëzve të bidatit qenka haram dhe fjalët kundër sekularistëve janë haram, fjalët kundër heretikëve qenkan haram, fjalët kundër Rafidave qenkan haram dhe fjalët kundër Sufive qenkan haram? Masha`Allah, a mos është kjo një thirrje për bashkimin e të gjitha feve apo çfarë? Allahu na faltë dhe tek Ai pendohemi. Ky është devijim!

Është obligim që *Xherhi* dhe *Ta'dili* të mbeten për të mbrojtur fenë e Allahut dhe Sunetin e të Dërguarit të Allahut deri në Ditën e Gjykimit. Dhe të zhvishet shpata më shumë se kaq, me qëllim që fjala e Allahut *Tebarake ue Te'ala* të jetë më e larta dhe për t'u mbrojtur nga *kufri* dhe e pavërteta.

Selefët thonin, “Vërtet, të mbrosh Sunetin është më mirë sesa të luftosh me shpatë (në Xhihad)” dhe mbrojtja e Sunetit bëhet me *Xherh* dhe *Ta'dil*.

Dhe duke qenë në përputhje me këtë, unë po ju them: vërtet, Hakimi (Ebu ‘Abdullah Muhamed Ibn ‘Abdullah el-Hakim en-Nisaburi), Allahu e mëshiroftë, në librin e tij ‘Dija e shkencës së hadithit’ ka thënë - dhe fjalët e tij janë të vërteta: “*Xherhi* dhe *Ta'dili* janë dy shkenca”; dhe shkenca e *Xherhit* është një shkencë më vete dhe kjo refuzon menhexhin e pabazë të përmendjes së të mirës përkrah të keqes (*el-Muwazanat*).

Shkenca e *Xherhit* është një shkencë më vete dhe prandaj shumë nga Imamët kanë shkruajtur libra që përmbajnë vetëm *Xherh*.

Ata i shkruajtën këta libra veçse për *Xherh*, siç bëri Bukhari në librin e tij rreth transmetuesve të dobët ‘*Kitab ed-Du’afa*’ dhe Nesai në librin e tij ‘*el-Metrukin*’ (transmetuesit e braktisur). Edhe Ibn Hibbani në librin e tij ‘*el-Mexbrubin*’, Ibn ‘Adij në librin e tij ‘*el-Kamil*’. Dhe në të njëjtën mënyrë edhe Dhehebiu, Ibn Haxheri dhe të tjerë kanë shkruajtur libra specifike për fushën e kritikizmit sepse ajo është një shkencë më vete.

Dhe kjo shkencë e këput në mes menhexhin e *muwazanatit* ²⁴ dhe ua thyen shpinën njerëzve që ndjekin këtë menhexh.

²⁴ Menhexhi i Muwazanatit konsiston në obligueshmërinë e përmendjes së anëve pozitive të një personi kur kritikohen anët negative të tij për hir të drejtësisë!! Këtë menhexh Ulematë e

Edhe autorë të tjerë kanë shkruajtur libra rreth transmetuesve të besueshëm, siç janë transmetuesit e besueshëm nga el-'Ixhli dhe transmetuesit e besueshëm nga Ibn Hibbani.

A e kuptuat këtë? Nëse Selefët besuan se *Xherhi* dhe *Ta'dili* ishin dy shkenca të mëvetësishme, atëherë si mundet të përmendet e mira bashkë me të keqen. Ndonjëri prej tyre shkruante libër të veçantë me kritikizëm dhe në të nuk ka vend përmendja e të mirës përkrah të keqes. A e kuptuar këtë? Allahu ju bekoftë.

***Xherhi* dhe *Ta'dili* do mbetet deri në Ditën e Gjykimit. Kështu që, kur njerëzit duan të përfitojnë nga ky dijetar ne themi: Ky dijetar është në Sunet, duke dhënë *tezkiye* për të. Allahu ju bekoftë. Kurse ky dijetar është Rafidi, ky tjetri është Sufi, i cili thotë se Allahu dhe gjithësia janë një (*el-Uadetul-Wuxhud*), ky tjetri është sekularist, ky tjetri është komunist që fshihet pas Islamit, ky tjetri është kështu... e kështu me rradhë.**

kanë quajtur '**Bidati i Kohës**'. Fillimisht ai u kultivua mes rradhëve të sektit '*el-Ikhuannul-Muslimin*' nga Hasan el-Bena që e trashëgoi nga dy masonë famëkeq, Xhemaludin Afgani dhe Muhamed Abduh el-Misri, dhe më vonë u infiltrua mes rradhëve të Ehli-Sunetit nga persona si 'Abdur-Rrahman 'Abdul-Khalik, Hamud bin Ukla esh-Shu'ajbi, Selman el-'Aude, A'id el-Karrni, Adnan Ar'ur etj.

Imam el-Albani (*rahimehullab*) është pyetur për këtë menhexh të ri: "Allahu ju ruajt o Shejkhu ynë. Ata përdorin si argument disa thënie, si për shembull thëniet e dijetarëve tanë për Shiját, si 'Filani është *thikat* (i besueshëm) në hadith, por është Rafidi i ndyrë'. Ata i përdorin thënie të tilla si argument. Dhe pastaj duan të ngrejë mbi këtë një rregull të plotë mbi ata (që kritikohen) pa marrë parasysh me mijëra deklarata të tjera ku thuhet, 'Gënjeshtar', 'i Braktisur', 'i Ndyrë'."

Imam el-Albani u përgjigj: "**Kjo është rrugë e Bidatçijve.** Kur një dijetar i hadithit flet për një njeri të mirë i cili është dijetar dhe fekih, duke thënë për të, "Ai ka kujtesë të dobët" a thotë ai poashtu, "Ai është Musliman, njeri i mirë dhe fekih dhe tek ai duhet të kthehesh për çështjet e nxjerrjes së argumenteve për gjykimet Sheriatike"? Allahu Ekber! E vërteta është se rregulli i lartpërmendur është shumë i rëndësishëm [por] ai përfshin një numër çështjesh dytësore shumë të rëndësishme që kanë të bëjnë me kohën tonë. **Prej nga e nxjerrën ata këtë se kur del nevoja për të shpjeguar gabimet e një Muslimani - qoftë ai davetçi apo jo - është i domosdoshëm një leksion ku të përmenden që nga fillimi e deri në fund veprat e tij të mira? Allahu Ekber! Gjë e çuditshme! Pasha Allahun! Gjë e çuditshme!**" [Shkëputur nga kaseta numër 850 e serisë së titulluar, '*Silsiletul-Huda uen-Nur*']

Është obligim për ju që ta bëni të qartë këtë çështje. Ky është një obligim dhe është prej Xhihadit që nuk ka për të pushuar dhe që nuk është i veçantë vetëm për transmetuesit (e hadithit).

Dhe kur Tirmidhiu përmendi në '*el-Ilel*' atë që është në fund të 'Sunenit' të tij, ai tha se kjo dituri - ngaqë që njerëzit po dënonin Dijetarët që kritikojnë hadithin - pra tha: "Sigurisht, filani është kritikuar, filani ka kritikuar Ma'bad el-Xhuhejnin dhe filani ka kritikuar Xhabir el-Xhafin." Prandaj, ai filloi me njerëzit e bidatit. Përse? Sepse kjo ishte për të kritikuar bidatin e tij e jo ngaqë ai ishte transmetues.

Pastaj Selefët shkruajtën libra për të refuzuar njerëzit e bidatit siç përmendëm më parë dhe ata nuk e specifikuan *Xherhin* dhe *Ta'dilin* vetëm për transmetuesit e hadithit. Bidatçiu nuk është asnjëherë nga Ehlul-Hadithi. Ai që është Mu'tezil, Xhehmi, Murrxi' dhe pjesa tjetër e bidaçtijve nuk kanë lidhje me transmetuesit e hadithit, por ata janë bidatçij, kështu që u kritikuan.

Atëherë nga e nxorren ata që dera e *Xherhit dhe Ta'dilit* është mbyllur? Kjo është njësoj si thirrja e atyre që ndjekin verbërisht medh'hebet. Ata thonë se dera e *Ixhtihadit* është mbyllur që në brezin e dytë, disa prej tyre thonë që në brezin e tretë dhe disa prej tyre thonë që në brezin e katër, që do të thotë se ai ka mbaruar. Allahu '*Azë ue Xhel*' i paralizoi mendjet e Muslimanëve që nga ajo kohë e deri më sot, mendjet e tyre janë të paralizuara dhe ata nuk janë të aftë të kuptojnë fjalët e Allahut dhe fjalët e të Dërguarit të Allahut (*sal-LAllahu 'alejhi ue sel-lem*). Ky gjykim nuk është i drejtë, por është një gënjeshtër ndaj Allahut *Tebarake ue Te'ala*.

Dhe po kështu, e njëjtë me të është edhe shpifja e atij që thotë se *Xherhi* dhe *Ta'dili* ka mbaruar dhe dyert e tij janë mbyllur tashmë. Ky - betohem në Allah - është një krim ndaj Islamit. Kijeni frikë Allahun o ju vëllezërit e mi dhe mos e bllokoni derën e *Xherhit* dhe *Ta'dilit* ngase njerëzit e Hakut dhe njerëzit e Sunetit nuk do ua vënë veshin."²⁵

Ai ka thënë gjithashtu:

²⁵ Shiko: www.rabee.net/show_fatwa.aspx?id=128

“Koha e transmetimeve mbaroi në brezin e tretë. Atëherë përse Ibn Tejmija e ngriti flamurin e kriticizmit dhe flamurin e *Xherhit* dhe *Ta'dilit*? Të njëjtën gjë bëri edhe Dhehebiu, Ibnul-Kajjimi, Ibn Kethiri, Ibn Haxheri e të tjerë dhe kjo do të vazhdojë deri në Ditën e Gjykimit! **Për sa kohë që ka luftë midis Hakut dhe Batilit, midis njerëzve të Udhëzimit dhe njerëzve të Devijimit, atëherë patjetër që shpatat e kriticizmit do të jenë të zhveshura kundër njerëzve të devijimit.**”²⁶

Përgatiti: Alban Malaj
18 Sha'ban 1430 Hixhrij / 8 Gusht 2009
'Auali, Mekkeh
© Selef.org

²⁶ Shkëputur nga audiokaseta me titull: *Es'iletu Ebi Renaha el-Menhexhije*.